

Counseling prenatale screening een belangrijk en waardevol gesprek

Esther Sikkel – SPN & Radboudumc
Marie-Louise Heijnen - RIVM
Marit Hitzert – RIVM

6 november 2018

Veel gevraagd van verloskundig zorgverleners

- ❖ Roerige tijden in de geboortezorg
- ❖ Invoering NIPT april 2017
- ❖ Aangescherpte kwaliteitseisen counseling prenatale screening

Een belangrijk en waardevol gesprek

- ❖ NIPT leidt tot extra keuzes
- ❖ Nevenbevindingen lastig onderwerp
- ❖ Hoge eisen aan counseling prenatale screening

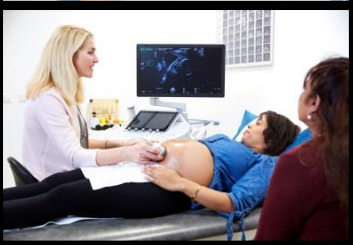
Geïnformeerde keuze

- ❖ Informeren en helpen bij besluitvorming
- ❖ Mogelijkheden - dilemma's en onrust
- ❖ Succes: % zwangere met geïnformeerde keuze
- ❖ Cruciale rol voor counselor

Unieke relatie met zwangere

- ❖ Sinds 2007 taak counselen over screening
- ❖ Onderzoek: relatie met verloskundig zorgverlener is belangrijk*

* **Martin L**, van Dulmen S, Spelten E, de Jonge A, de Cock P, Hutton E. Prenatal counseling for congenital anomaly tests: parental preferences and perceptions of midwife performance. *Prenat Diagn* 2013; 33(4):341-353.

Het goede counselingsgesprek

❖ Vaststellen kwaliteitseisen:

- Ruimte voor 30 minuten
 - Gesprek los van intake
 - Minimum van 50 gesprekken per jaar
 - Vaardigheidstraining, 1 keer per 2 jaar
 - Toets counselingsvaardigheden
- Voldoende tijd voor informatie uitwisseling en hulp bij besluitvorming, focus en ervaring

❖ Onderzoek: behoefte aan betere hulp bij besluitvorming*

* Martin, L. (2015). Counseling for prenatal anomaly screening: Parents perspectives, midwives, perspectives, and client-midwife communication

Gitsels-van der Wal, J. T. (2015). Religious beliefs in decision-making and counselling around prenatal anomaly screening: Views of pregnant Muslim Turkish and Moroccan women and midwives.

Verbetering is gezamenlijk proces

- ❖ Verbetering kwaliteit counseling is leerproces
- ❖ Begin 2019 procesevaluatie:
aanpak op de juiste wijze en naar tevredenheid?
- ❖ Beeld van succesfactoren en verbeterpunten
- ❖ Input voor bijsturen van maatregelen
- ❖ Doel: kwaliteit counseling én praktische uitvoering optimaliseren

Counselingsvaardigheden

- ❖ Goed counselingsgesprek vraagt om specifieke vaardigheden
- ❖ Meer dan informatie-uitwisseling:
 - Hulp bij besluitvorming
 - Sociaal cultureel aanpassen
 - Waardenvrij communiceren
 - Juiste kennis toepassen
- ❖ Vaardigheidstraining

Evaluatie vaardigheidstraining

- ❖ *'Ik had van tevoren niet gedacht, het zo leerzaam te vinden'*
- ❖ *'Ik vind rollenspellen verschrikkelijk, maar het is heel erg leerzaam'*
- ❖ *'Ik was altijd bezig met de inhoud, heb zin om te experimenteren met begeleiden keuzeprocess'*
- ❖ *Nevenbevindingen bij de NIPT en het SEO onderbelicht*
- ❖ *Praktische tips*

Evaluatie vaardigheidstraining

- ❖ Aanvankelijk sceptisch
- ❖ Na afloop training >95% positief
- ❖ Aanleiding voor aanpassingen volgende ronde; inhoudelijk waren al aanpassingen gepland om de training mee te laten ontwikkelen met de counselors

Waarom een toets op counselingsvaardigheden?

- ❖ Vergunning PNS → toezien op kwaliteit
- ❖ Vanaf 2019 toetsen counselingsvaardigheden
- ❖ Zoektocht naar geschikte methode
- ❖ Projectgroep

De toetsmethode

- ❖ Bestaande toetsmethode: TrainTool
- ❖ Vaststellen toetskader door projectgroep
- ❖ Competenties → gedragscriteria → rollenspel

Gemakkelijk en flexibel toetsen

❖ Competenties:

1. Informatieuitwisseling counselor - cliënt
2. Informatieuitwisseling cliënt - counselor
3. Hulp bij besluitvorming
4. Waardenvrij communiceren
5. Sociaal cultureel aanpassen
6. *Kennis toepassen*

❖ 11 filmpjes: korte fragmenten uit diverse counselingsgesprekken

❖ Duur 45-60 minuten

❖ Op elk gewenst moment en locatie

Counseling prenatale screening

De toets

Uitgebreide feedback

Hallo _____, goed dat je de toets voor counselingsvaardigheden hebt afgerond. Ik heb jouw toets beoordeeld en hier is een totaalscore van 54% uitgekomen. Deze totaalscore is gebaseerd op de scores voor de zes competenties. Hieronder vind je welke competenties dit zijn en tevens de feedback die ik je daarbij meegeef. Over het algemeen vind ik je manier van counselen heel prettig. Non verbaal straal je veel rust uit. Dit wordt nog versterkt doordat je jouw gesprek vaak start met het erkennen van het dilemma, of zinnen gebruikt als "ik begin even bij de basis" of "ik wil eerst even uitleggen". Dat maakt dat de cliënt zich gehoord voelt en ik ook als toehoorder ontspan. Let er wel op dat je balans houdt tussen informatievoorziening naar de cliënte toe en het stellen van onderzoekende vragen aan cliënte en partner zodat zij jou van informatie kunnen voorzien die je weer verder op weg kunnen helpen.

Ervaringen met nieuwe toets

- ❖ *‘Dankjewel voor de **duidelijke feedback**. Natuurlijk is het leuk om te lezen wat ik goed gedaan heb. Het zijn praktische tips die ik goed kan gebruiken. Zeker die over open vragen stellen die ik dan snel weer gesloten maak.’*
- ❖ *‘Wat **onnatuurlijk** in het begin om mijzelf te filmen, maar wel fijn dat je **thuis** kunt blijven om de counselingsvaardigheden bij te houden.’*
- ❖ *‘Het is een **nuttige, positieve en veilige methode** van evaluatie over mijn counselen dat mij bewust maakt hoe ik counsel en vooral hoe ik dit kan verbeteren.’*
- ❖ *‘Het is erg **leerzaam om jezelf terug te horen en zien** na het doen van de gesprekken. Echter **miste** ik de **feedback** die je normaal gesproken rechtstreeks van cliënten krijgt wanneer je een vraag stelt.’*

Hoe toets inzetten in 2019-2020?

- ❖ Advies uit projectgroep kwaliteit counseling
- ❖ 15 nov. in Werkgroep Voorlichting & Deskundigheidsbevordering
- ❖ 6 dec. in Platform RC's: check op uitvoerbaarheid
- ❖ 6 dec. Programmacommissie adviseert RIVM-CvB
- ❖ Voor kerst besluit RIVM-CvB

Kwaliteitseisen aangepast

- ❖ Hoeveelheid en nut van bijscholing
- ❖ Gezamenlijk kritisch gekeken naar bijscholing
- ❖ Counselen over nevenbevindingen meer aandacht
- ❖ Eisen aangepast en accreditatiepunten anders verdeeld en iets minder

Bijscholingsronde 2019 - 2020

2017 – 2018	Punten	2019 – 2020	Punten
Reguliere theoretische bijscholing	3	Reguliere theoretische bijscholing	0
Vaardigheidstraining	4	Vaardigheidstraining	Afhankelijk van proces-evaluatie
DIN 2.1	3	E-learning prenatale screening	3
Scholing op het gebied van counseling	2	Scholing op het gebied van counseling	2
		Toets counselingsvaardigheden	2

Counseling prenatale screening een belangrijk en waardevol gesprek

